

Starptautiskajā zīmju valodu dienā Latvijas mācītāji vienojās lūgšanai zīmju valodā

Lūgšana "Mūsu Tēvs"

Latviešu zīmju valoda skolās!

20. septembrī LR Saeima papildinājusi un 4. oktobrī LR prezidents izsludinājis

Izglītības likuma 9. pantu ar 2.¹ daļu šādā redakcijā:

„Izglītības iestādēs, kuras īsteno speciālās izglītības programmas izglītojamiem ar dzirdes traucējumiem, kā arī citās izglītības iestādēs, kurās tiek nodrošināta atbilstoša mācību vide izglītības ieguvei latviešu zīmju valodā, izglītību var iegūt latviešu zīmju valodā.”

Tas ir LNS ilgstoša, neatlaidīga daudzguadu darba rezultāts. Par skolu dzīvi lasiet – 9. lpp.

Latviešu zīmju valodā var izteikt visu – arī Tēvreizi!

Par godu pirmajai Starptautiskajai zīmju valodu dienai 23. septembrī un pāvesta Franciska Latvijas vizītei dienu vēlāk LNS sagatavojusi video, kurā 7 dažādu kristiešu konfesiju mācītāji skaita Tēvreizi latviešu zīmju valodā. Starptautiskā zīmju valodu diena 23. septembrī visā pasaulē tika atzīmēta pirmoreiz.

Tālāk lasiet 3. lpp.

Daudzpusīgi notikumi lielā izvēlē

Nedzirdīgo nedēļas pasākumu programma bija ļoti plaša, daudzpusīga un ar savu “odziņu”, jo tajā tika ieguldīts liels LNS darbs ar mērķi, lai ikviens mūsu cilvēks varētu izvēlēties un gūt kaut ko noderīgu, prātam un sirdij tīkamu. Šajā numurā pārskats šīm ar notikumiem bagātajām dienām.

Tālāk lasiet 4. lpp.

Latvia 100 =

Strauji tuvojas lielais mūsu valsts notikums – simtgade. Arī nedzirdīgo kopiena un LNS dod savu ieguldījumu šo svētku atzīmēšanā – jubilejas gadā realizēti vairāki projekti, to skaitā lielākais videostāsts “Vēsturiskais ceļš uz simtgadi”, Lielkoncerts Latvijas simtgadei un citi. Tagad top teatralizēts uzvedums “Latvija likteņa vējos” ar pirmizrādi 17. novembrī pl.13 Rītausmā. Lasiet 5. un 8. lpp.

LNS vadības kalendārs

Informē LNS prezidente SANDRA GERENOVSKA

17. SEPTEBRĪ

Organizēta sapulce valsts pasūtījuma realizācijā iesaistītiem darbiniekiem par turpmāko darbu un pakalpojumu pieejamību klientiem.

18. SEPTEBRĪ

Sapulce projektā "LNS darbības stiprināšana – 2018" iesaistītiem darbiniekiem, kurā pārrunāts darbs saistībā ar Starptautisko nedzirdīgo nedēļu un Nedzirdīgo dienu.

19. SEPTEBRĪ

Pl. 10 kopā ar viceprezidentēm Inesi Immuri un Brigitu Lazdu tikšanās ar Latvijas Televīzijas pārstāvjiem – pārrunāta sadarbība 2019. gadā, vēlamie uzlabojumi TV pakalpojumiem un inovatīvas idejas. Piemēram, par godu Latvijas simtgadei pamēģināt tulkot zīmju valodā kādu mākslas filmu.

Pārrunāta arī surdotulkotuma pakalpojuma nodrošināšana 13. Saeimas vēlēšanu laikā un citi jautājumi.

Pl. 15 Dalība Labklājības ministrijas sapulcē NVO pārstāvjiem par grozījumiem Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā.

21. SEPTEBRĪ

Iepirkumu komisijas sēde.

25. SEPTEBRĪ

Sapulce par latviešu zīmju valodu, zīmju valodas tulku izglītošanu un tulku pakalpojumu sniegšanu.

26. SEPTEBRĪ

Dalība Saeimas Sociālo darba lietu komisijā, kur atkārtoti skatīts jautājums par grozījumiem Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā.

27. SEPTEBRĪ

Kopā ar viceprezidentēm Inesi Immuri, Brigitu Lazdu un valdes locekļiem Juri Grunduli un Zigmā-

ru Unguru atklāts un izmēģināts e-tulka attālinātais pakalpojums Dzirciema aptiekā.

Dienas turpinājumā Elvīras ielā kopā ar viceprezidentēm Inesi Immuri, Brigitu Lazdu un valdes locekli Juri Grunduli organizēta tikšanās ar SASAP aplikācijas izstrādātājiem. Uzklauti ieinteresēto biedru ierosinājumi aplikācijas uzlabošanai.

28. SEPTEBRĪ

Dalība viceprezidentes Ineses Immures vadītajā paneldiskusijā "Nedzirdīgie – pilsoniskā sabiedrības daļa, kas izmanto zīmju valodu. Problēmas un risinājumi".

Dienas otrajā pusē projekta "Vēsturiskais ceļš uz simtgadi" noslēguma pasākums – pateicības rakstu un ziedu pasniegšana visiem projektā iesaistītiem darbiniekiem. Paveiktā darba un turpmāko ideju apspriešana jauniem projektiem pie kafijas tases.

29. SEPTEBRĪ

Nedzirdīgo dienas pasākumu norises organizēšana kopā ar viceprezidentēm Brigitu Lazdu un Inesi Immuri.

2. OKTOBRĪ

Tikšanās ar Labklājības ministrijas pārstāvjiem – parakstīts līgums par surdotulka pakalpojumu konferencē „Iekļauošs dizains 2018: domā, dari plāno ikvienam” 18. oktobrī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā. Pārrunāti jautājumi par tulku un personu ar dzirdes traucējumiem izvietojumu pasākuma telpā.

3. OKTOBRĪ

Dalība ar prezentāciju Tiesībsarga darbinieku apmācībās, kurās piedalījās Tiesībsarga darbinieki no dažādām ES valstīm.

Dienas turpinājumā kultūras namā "Rītausma" Senioru dienā apsveikti nedzirdīgie seniori. Tikšanās ar Latvijas Zaļās partijas līderi Edgaru Tavaru, kurš informēja par partijas programmu, tās biedriem un mērķiem.

4. – 8. OKTOBRĪ

Komandējums Vinē Austrijā, kur notika Eiropas Nedzirdīgo savienības (EUD) seminārs un Ģenerālā asambleja.

Pirmajā dienā – semināri un diskusijas par dažādām tēmām, piemēram, par bilingvālo izglītību ES valstīs, nedzirdīgo cilvēku līdzdalību politikā, pārvietošanās brīvību ES utt.

Otrajā dienā ar savu klātbūtni semināru pagodināja pats Austrijas prezidents Aleksanders Van der Bellens ar kundzi.

Dienas turpinājumā klātesošie delegāti iepazinās ar Eiropas pieejamības likuma projektu un uzklautāja komentārus.

Austrijas Nedzirdīgo savienības prezidente Helēne Jarmere rīkoja semināru par tēmu "Pārvarot šķēršļus kopā – Austrijas labā prakse Eiropai". Austrijas Nedzirdīgo savienība jau realizējusi vairākus veiksmīgus projektus. Piemēram, to rezultātā Austrijas zīmju valoda ir iekļauta UNESCO sarakstā kā pasaules kultūras mantojums.

Trešajā dienā sanāca Ģenerālā asambleja, kurā valde klātesošos delegātus iepazīstināja ar paveikto darbu, budžetu un citiem aktuāliem jautājumiem. Divi viskarstākie temati bija EUD budžets un Eiropas pieejamības likums.

Dienas nobeigumā – dalība EUD rīkotajās delegātu vakariņās. Bija prieks iepazīties ar daudziem pārstāvjiem no citām ES valstīm. Izvērsās savstarpējas

sirsnīgas sarunas.

Piemēram, Slovēnijas prezidents dalījās pārdzīvojumā par to, ka vairs nav Dienvidslāvijas, kurā bijusi labāka dzīve – ļaudis draudzīgāki, visiem bijis darbs un pārticība. Tagad Dienvidslāvija sadalīta 6 valstīs, ļoti grūti klājties – it īpaši Serbijai.

Dzām ES nacionālām nedzirdīgo biedrībām, ar kurām LNS bija izveidojies labs kontakts, tagad nomainījies vadība. Bija jāiepazīstas no jauna.

9. OKTOBRĪ

Kopā ar viceprezidenti Brigitu Lazdu tikšanās ar Rīgas pieaugušo izglītības centra pārstāvjiem un viesiem no Lietuvas, sniegta informācija par biedrības un kapitālsabiedrību darbu, par sniegtiem pakalpojumiem. Vienošanās turpmāk sadarboties ar pieaugušo izglītības centru.

Dienas otrajā pusē notika iepirkumu komisijas sēde.

11. OKTOBRĪ

LNS valdes sēdē izskatīta LNS domes locekļa Vara Strazdiņa e-pastā saņemtā pretenzija jautājumā par LNS nekustamā īpašuma Daugavpilī 18. novembra ielā 208 pārdošanu.

Valde nolēma jautājumu virzīt izskatīšanai LNS domes sēdē, pieaicinot neatkarīgu speciālistu, kas sniegtu skaidrojumu par īpašuma vērtējumu.

LNS valde apstiprināja 2019. gadā plānoto LNS reģionālo biedrību kopsapulču /konferenču grafiku:

Kuldīgas RB – 23.03 pl.12;
Ventspils RB – 23.03 pl.16;
Liepājas RB – 24.03 pl.12;
Smiltenes RB – 13.04 pl.12;
Valmieras RB – 13.04 pl.15;
Daugavpils RB – 27.04 pl.12;
Rēzeknes RB – 28.04 pl.12;
Rīgas RB – 18.05. pl.11.

LNS valde nolēma atļaut SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” valdei piešķirt apmaksātu 5 darbadienu papildu atvaļinājumu valdes locekļiem Lilitai Janševskai. ▲

Mācītāji vienojas lūgšanai zīmju valodā

Mūsu dienišķo maizi dod mums šodien

Sākumu lasiet 1. lpp.

Daudz plašāku ievērtību izpelnījās pāvesta Franciska viesošānās Latvijā 24. septembrī, kas ir īpašs notikums mūsu valstij un visu konfesiju kristiešiem, to vidū arī nedzirdīgajiem, kuri pārstāv dažādas kristīgās konfesijas. Par godu minētajiem nozīmīgajiem notikumiem Latvijas Nedzirdīgo savienība (LNS) sagatavoja īpašu video – lūgšanu latviešu zīmju valodā.

Šīs iniciatīvas autore un īstenotāja LNS viceprezidente **Inese Immure** atzīmē: “Praktiski darbojoties, no ieceres līdz mērķim nonācu mēneša laikā. Rezultātā mūsu radošā

komanda ir izveidojusi 1,46 minūšu garu video, kas skatāms LNS mājaslapas sadaļā “Zīmju valoda”. Objektīvu iemeslu dēļ tajā nav iesaistījies uzrunātais pareizticīgo mācītājs.

Liels paldies visiem mācītājiem, kā arī Jurim Grundulim, Diānai Jostai, Dacei Pīterniecei un Ievai Immurei, kas palīdzēja īstenot šo īpašo projektu “Latvijas mācītāji vienojas lūgšanai zīmju valodā”.

Tēvreizi jeb lūgšanu “Mūsu Tēvs” zīmju valodā skaitīja: Cēsu Romas katoļu draudzes prāvests Ronalds Melkers, Rīgas Sv. Jāņa evaņģēliski luteriskās draudzes mācītājs Ingus Dauksts, Rīgas Grebenščikova vecticībnieku draudzes mācītājs tēvs Nikolajs Vasīļjevs, Latvijas Baptistu draudžu savienības bīskapa vietnieks Edgars Godiņš, Septītās dienas adventistu Rīgas 1. draudzes palīgmācītāja Vineta Laudurga, Rīgas Evaņģēliskās Vasarsvētku draudzes “Cerība” mācītājs Jānis Sadovskis un Latvijas Apvienotās metodistu baznīcas Rīgas 1. draudzes studentu lokāl-mācītāja Anna Dobeļe. Tēvreizi zīmju valodā

viņi apguva gan ar video starpniecību, gan klātienē.

Ar šo projektu LNS atgādina sabiedrībai, ka zīmju valoda ir pilnvērtīga valoda ar bagātu zīmju krājumu, kurā var izteikties par daudzām tēmām, un nedzirdība noteikti nav šķērslis arī lūgt Dievu, tikai mēs to varam darīt zīmju valodā.

Vineta Laudurga, kuras draudzes locekļu vidū ir vairāki nedzirdīgie, dalījās domās par šo projektu: “Ne visiem mācītājiem ikdienā ir kontakts ar nedzirdīgajiem, kas ir būtiska sabiedrības daļa. Man pašai nav grūtību runāt zīmju valodā un pielāgot tās adventistu tradīcijām.”

Ronalds Melkers atzīst, ka “projekts ir laba ideja, kura jāturpina pilnveidot. Lūgšana ir dziļš saziņas veids, jo Dievs ir mūsu visu Tēvs, kurš nevienam nešķiro, viņam esam vienādi mīļi. Ir patiesi brīnišķīgi, ka pastāv šāda nedzirdīgo kopiena, kura spēj vienot, kopēji risināt problēmas un nonākt pie jaunām idejām un rezultātiem.”

Video “Latvijas mācītāji vienojas lūgšanai zīmju valodā” varat noskatīties LNS mājaslapā sadaļā “Zīmju valoda”. ▲

Sagatavoja Ilze Kopmane

Pirmo reizi aptiekā ar e-tulku

No 27. septembra “Dzirciema” aptiekas, kas atrodas Rīgas Stradiņa Universitātes (RSU) Stomatoloģijas institūtā, nedzirdīgie apmeklētāji var attālināti izmantot zīmju valodas tulku jeb e-tulku pakalpojumu, lietojot videozvanu un īpaši uzstādītu planšetdatoru.

Tas ir pirmais gadījums Latvijā, kad nedzirdīgais aptiekā var sazināties ar farmaceitu bez ierobežojumiem un tulka tiešas klātbūtnes.

Kad dzirdīgi cilvēki dodas uz aptieku, lai iegādātos medikamentus, viņi var runāt ar farmaceitu un noskaidrot visu nepieciešamo. Diemžēl daudziem nedzirdīgajiem tas nav iespējams. Viņi parasti zāles pērk bez konsultācijas ar farmaceitu, bet e-tulka izmantošana uzlabo aptiekas pieejamību tiem, kas nedzird.

Dzirciema aptiekas vadītāja Sigita

Čulkstena: “Esam ļoti priecīgi par tādu ideju un tik vienkāršu tehnisku risinājumu saziņai ar nedzirdīgu pacientu. Līdz šim centāmies izprast pacienta sacīto pēc lūpu kustībām un rakstveidā. Bet tas vienmēr ir nepietiekami, jābūt pilnīgai pārliecībai par to, ka pacients ir sapratis un zāles lietos pareizi.”

Pakalpojums nodrošināts sadarbībā ar LNS. Kvalificēti zīmju valodas tulki attālināti caur Skype katru darba dienu no pl. 8.30 līdz 17 nodrošinās sarunu starp nedzirdīgu apmeklētāju un farmaceitu, kā arī gadījumos, kad nepieciešama akūtā palīdzība zobārstniecībā (zobu raušanā un labošanā, sejas traumu ārstēšanā).

Mūsdienīgu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sniegto risinājumu izmantošana ir solis uz vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanu nedzirdīgiem cilvēkiem.

Juris Grundulis, pirmais aptiekas klients ar e- tulku: “Ļoti ērti, ja šādi, attāli-

nāti izmantojot dzimto zīmju valodu, varēju saņemt paplašinātu informāciju par man nepieciešamo palīdzību, noskaidrot savas problēmas risinājumu. Rakstveidā to būtu grūti izdarīt.”

Latvijas Nedzirdīgo savienība izsaka pateicību **RSU Stomatoloģijas institūta zobārstam Arnoldam Bitem** par sadarbību šīs idejas realizācijā. LNS viceprezidente Inese Immure stāsta:

“Laikam jau liktenis mani saveda kopā ar Arnoldu Bīti, kurš interesējās, kā varētu palīdzēt nedzirdīgajiem pacientiem. Tad es viņam pastāstīju jau labu laiku auklēto ideju par šādu tulku. Tā sākās mūsu 9 mēnešu sadarbība, kas sniegusi sekmīgu galarezultātu.

Paldies arī LNS biedrei Nadeždai Jefremovai, kura mani informēja, ka kādā Maskavas aptiekā nedzirdīgie zāles var nopirkt, izmantojot tulku internetā.”

Citas aptiekas varētu sekot Dzirciema aptiekas piemēram, tāpēc ieteikums visām biedrībām ievākt informāciju, kuras aptiekas nedzirdīgie vairāk apmeklē, un tad LNS sadarbībā ar A.Bīti ar tām varētu uzsākt sarunu par attālināta tulka pakalpojuma ieviešanu. ▲

Sagatavoja Ilze Kopmane
Foto: Juris Grundulis

Sākumu lasiet 1. lpp. **“Daudzpusīgi notikumi lielā izvēlē”**

Visās biedrībās durvis atvērtas

25. septembrī bija Atvērto durvju diena visās LNS biedrībās.

Rīgā LNS Rehabilitācijas centra Zīmju valodas attīstības nodaļā viesojās skolēni no Rīgas internātvidusskolas bērniem ar dzirdes traucējumiem. Viņi parādīja savus video – pasaku stāstījumus zīmju valodā.

Rēzeknes biedrībā viesojās jaunieši no Rēzeknes Valsts poļu ģimnāzijas un Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas (*augšējā attēlā*).

Tikšanās un vērtīgi padomi

26. septembrī Rītausmā LNS viceprezidente Brigīta Lazda informēja par **Nedzirdīgo nedēļas notikumiem**, Aldis Ādamsons dalījās savos iespaidos par Amerikas ceļojumu, bet politologs Juris Rozenvalds stāstīja par vēlēšanām: kāpēc jāpiedalās, kā izvēlēties, par kuru partiju balsot u.c.

Kas ir SASAP? Kā ērti ceļot?

27. septembrī aptiekā Stomatoloģijas institūtā Rīgā, Dzirciema ielā 20 tika atklāts jauns pakalpojums nedzirdīgajiem – iespēja sazināties ar aptiekas darbiniekiem caur e-tulku (*centrālajā attēlā*). Par to sīkāk sk. Ineses Immures rakstu “Turpmāk aptiekā ar e-tulku” (3.lpp.).

Vēlāk tai pašā dienā LNS mītnē bija **tikšanās ar aplikācijas SASAP izstrādātājiem** (*apakšējā attēlā*). Tā radīta nedzirdīgo ērtākai komunikācijai ar ārkārtas dienestiem. Aplikācija būs gatava lietošanai apmēram pēc mēneša. Aplikācijas veidotāji parādīja, cik tālu jau tikuši un aicināja sniegt ierosinājumus. Diskusijā atklājās, ka SASAP var lietot tikai, piemēram, ar Android jaunākajām versijām, sākot no piektās, bet ļoti daudziem ir 4. versija un viņiem jaunā aplikācija šobrīd nav pieejama. Tika solīts, ka aplikācija būs piemērota arī Android 4. versijai.

Pēcpusdienā bija **tikšanās ar LNS valdes locekli Aināru Osmani**. Viņš dalījās savā pieredzē, kā nedzirdīgs cilvēks viens pats, bez tulka pavādības var ceļot pa pasauli. Liela nozīme ir tam, ka ļoti daudz informācijas var iegūt internetā. Piemēram, ja ir grūti izvēlēties, uz kuru vietu braukt, tad internetā jau iepriekš var apskatīties, kā tur izskatās, kādas iespējas, tūrisma objekti utt. Liela nozīme ir arī

transporta izvēlei, piemēram, lidmašīnas ir visātrākais transports. Pirms lidošanas internetā jāreģistrējas. Ja ir pieteikts asistents lidostā, tad pie reģistrēšanās lidostā jums pievienojas asistents. Reizē ar biļetes iegādi, var pieteikt arī asistentu uz visu lidojuma laiku.

Ārzemēs ir ļoti svarīgi sargāt savus dokumentus, naudu, biļetes un viedtālruni. Ļoti

piemēram, ja brauc viens vai divatā, var daudz apskatīt, bet, ja brauc draugu/paziņu kompānijā, tad daudz laika aiziet plāpāšanā un apskatīt izdodas mazāk.

Vērtīgas un vajadzīgas diskusijas

28. septembrī vienlaikus risinājās 2 diskusijas: Rehabilitācijas centrā psiholoģe Sandra Freimane vadīja pārrunu par nedzirdīgo bērnu attīstību, izglītību un nākotni, bet Rītausmā projekta “LNS darbības stiprināšana - 2018” ietvaros LNS viceprezidente Inese Immure kā paneldiskusijas “Nedzirdīgie – pilsoniskās sabiedrības daļa, kas izmanto zīmju valodu (*skat. augšējo attēlu 5.lpp.*). Problēmas un risinājumi” vadītāja rosināja debatēt par zīmju valodas lomu izglītības procesā un to, kā nedzirdīgiem būt līdzvērtīgiem sabiedrības pilsoņiem.

Šajā diskusijā piedalījās:

Ilona Vindava no pirmsskolas izglītības iestādes “Dzintariņš”, Kristiāna Pauniņa no Rīgas skolas bērniem ar dzirdes traucējumiem, Iveta Kļaviņa un Uldze Strazdiņa no Valmieras Gaujas krasta vidusskolas, Elīna Celmiņa, Ineta Pikše, Silvija Reinberga, Mudīte Reigase no Labklājības ministrijas, Baiba Bašķere no Valsts izglītības satura centra, Anete Ilves no Izglītības un zinātnes ministrijas, Edgars Kainaizis no Rīgas domes Labklājības departamenta un Ludmila Margeviča no Izglītības, kultūras un sporta departamenta, Laura Zeltiņa no Baltijas Bērnu fonda un Dāvis Zalāns no Kultūras ministrijas.

Diskusija izvērsās ļoti dzīva – dalībnieki atzina, ka tā bija vērtīga, jo daudz ko jaunu uzzinājuši. Tātad tika sasniegts galvenais mērķis – veicināt kritisko domāšanu, kas balstīta uz iegūtām zināšanām un sekmē LNS biedru un darbinieku pilsonisko aktivitāti.

Sagatavošanas darbus pasākumam veica darba grupas vadītāja Brigīta Lazda kopā ar darba grupas locekļiem Sandru Gerenovsku, Inesi Immuri, Kristīni Magoni, Māru Lasmani u.c.

Pasākuma norisē bija iesaistīti vairāk nekā 150 dalībnieki – LNS darbinieki un biedri, to skaitā no LNS reģionālajām biedrībām un grupām dažāda vecuma cilvēki.

svarīgs ir viedtālrunis, ar to var sazināties ar radiem, draugiem, vajadzības gadījumā meklēt Latvijas vēstniecības palīdzību, piemēram, ja nozagti dokumenti.

A. Osmanis salīdzināja, ka agrāk ārzemēs vajadzēja karti, lai kaut ko atrastu un neapmaldītos, bet tagad vienkārši viedtālrunī ieslēdz navigatoru. Viņš deva daudzus vērtīgus pado-

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

Paneļdiskursija

Diskusijas gaitu izvērtēja projekta vadītāja **AIJA SANNIKOVA**: “Mūsu darbības praksē šis ir nebijis gadījums, kad ieradušies visi uzaicinātie dažādu institūciju pārstāvji. Mēs ceram uz sekmīgu sadarbību, jo mērķis ir kopīgs – panākt, lai nedzirdīgie varētu būt līdzvērtīgi sabiedrības pilsoņi, paust savu gribu, realizēt savas sabiedriskās vajadzības un tiesības ierobežotas zīmju valodas pielietošanas situācijā. Visu šeit diskutēto dokumentēsim, apkoposim priekšlikumus tālākai rīcībai un iekļaušanai jaunus projektos.”

Mēs – Latvijas simtgadei

Tajā pašā dienā pl. 18 notika cita LNS projekta “Vēsturiskais ceļš” uz simtgadi” prezentācija (apakšējā attēlā). Projekta dalībnieki par savu veikumu tajā saņēma rozi un LNS Pateicības rakstu.

Pateicības raksti pasniegti: Elfai Zariņai, Mārai Lasmanei, Jurim Elbrotam, Agītai Intsonēi, Armandam Hildebrantam, Olgai Anufrijevai – Fjodorovai, Harijam Rencim, Varim Salmiņam, Jurim Grundulim, Kristīnei Kristai Magonei, Edgaram Celmiņam, Raitim Ozolam, Aināram Osmanim, Ivetai Krazei, Aldim Ādamsonam, Uldim Ozolam, Andrim Bergmanim, Regīnai Rizikai, Gundegai Paņko, Dārtai Elizabetei Zariņai, Sergejam Lasmanim, Līgai Bauerei, Sanitai Gabrānei, Valdim Voitkevičam, Līgai Pauniņai, Vitoldam Volontam, Sandrai Gerenovskai, Dacei Lācei, Elvim Jēkabsonam, Iv-

aram Kalniņam, Kristapam Legzdiņam, Elvīrai Čaikai, Artim Ozolam, Kristai Blīgznai, Ilonai Liniņai, Jolantai Znotiņai, Paulim Kalniņam, Skaidrītei Baurei, Ilzei Kopmanei, Kristapam Pildiņam, Anetei Arājai, Rotai Gulbei, Inesei Immurei, Brigītai Lazdai, Aijai Sannikovai, Ilzei Roķei, Karīnai Pavlovai.

Prezentācijas, svētku lielkoncerts, atpūta

Sestdien, 29. septembrī notika Nedzirdīgo nedēļas svētku pasākums – Nedzirdīgo dienas svinēšana Rītausmā. Tas gan sākās diezgan nopietni – ar Zigmāra Ungura pre-

skolēni parādīja melodeklamāciju “Silta sirds”, Rīgas – deju “No zobena saule lēca”, Valmieras – “Brālīts mūsu dancināja”, Raiņa skola izpildīja divas melodeklamācijas.

Rītausmas jaunieši demonstrēja savdabīgu priekšnesumu, kas saucās laikmetīgā deja “Izdejot valodu” (centrālajā attēlā). Bija ļoti patīkami, ka arī tulki pēc kāda ilgāka laika piedalījās ar savu tulku kori un melodeklamāciju “Mums pieder tik daudz”. Biedrības tos priekšnesumus, kuri bija redzēti Valmieras festivālā, demonstrēja atsvaidzināti – ar entuziasmu un izdomu.

Par veiksmīgu līdzšinējo sadarbību un atbalstu Latvijas nedzirdīgo kopienas kultūras attīstībā LNS prezidente Sandra Gerenovska pasniedza **LNS Pateicības rakstu** Rīgas internātdusskolai bērniem ar dzirdes traucējumiem; Rīgas Raiņa 8.vakara (maiņu) vidusskolai; Rīgas pirmsskolas izglītības iestādei „Dzintariņš”; Daugavpils logopēdiskajai internātpamatskolai – attīstības centram; Valmieras Gaujas krasta vidusskolai – attīstības centram; Dienas centram “Rītausma”; LNS Jauniešu centram. Arī visu citu priekšnesumu autori – visas biedrības saņēma Pateicības rakstus.

Savukārt par ilggadēju ieguldījumu Latvijas Nedzirdīgo kopienas kultūras attīstībā LNS Prezidenta pateicība tika pasniegta **Olgai Anufrijevai - Fjodorovai**.

zentāciju par sabiedrības integrācijas pamatnostādņiem un biedrību prezentācijām par pilsonisko sabiedrību un radikālismu.

Sekoja svētku koncerts, kurā uzstājās amatiermākslas pārstāvji no visām biedrībām (skat. attēlus 6.lpp.). Koncerta sākumā uzstājās arī nedzirdīgo skolu audzēkņi. Daugavpils

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

Erudīcijas konkurss, izstādes

Pēc svētku koncerta norisinājās erudīcijas konkurss, ko vadīja LNS viceprezidente Inese Immure. Jautājumus konkursam bija sagatavojuši Ieva un Dāvis Immuri.

Konkursā bija sešas kārtas, katrā astoņi jautājumi. Piedalījās 13 komandas: Latgale; Vēju pilsēta; Latgales sirds; Ozolziļes; 10x10; Tulkis; Daugava; Simtgades patrioti; Goldingen; Cerība; LNS JC; Tukums; MOON.

Jautājumi bija interesanti, piemēram, pats pirmais jautājums šķita pārlietu viegls, bet patiesībā ļoti maldinošs. Konkursa jautājumus skatiet atsevišķā lapā – ielikumā. Atbildes uz jautājumiem nevajag mums sūtīt, mēs ar tiem iepazīstinām, lai mūsu lasītāji var padomāt, mēģināt uzminēt atbildes. Arī uz vietas klubā varat sarīkot šādu konkursu. Pareizās atbildes publicēsim novembra KS numurā.

Bet erudīcijas konkursā uzvarēja komanda "Latgale" (Rīgas RB Latgales grupa). Tās sastāvā: Dzintra Intsone, Agita Intsone, Inita Puhovska, Marija Priedīte,

Dzintra Jansone, Tamāra Saveika (apakšējā attēlā pa labi).

"Vēju pilsēta" (Liepāja) tika otrā vieta. Trešajā – "Latgales sirds" (Rēzekne).

Visu nedēļu bija atvērts arī LNS Vēstures muzejs, kurš gadu gaitā tiek papildināts un pilnveidots un tāpēc tagad raisa biedru interesi.

Līga Pauniņa, LNS muzeja pārzine: Nedzirdīgo nedēļā muzeju apmeklēja vairāk nekā 70 cilvēki no visām Latvijas malām, kā arī no Zviedrijas. Zviedru viesi jutās pārsteigti, ka mums ir pašiem savs muzejs, jo tāda Zviedrijā nav, kaut arī Zviedrijas Nedzirdīgo asociācija jau pastāv 150 gadus. Lūk, viņu ieraksts LNS muzeja atsauksmju grāmatā: *"Paldies par jauko uzņemšanu, ciemojoties Latvijā, tā man bija interesanta pieredze par jūsu nedzirdīgo vēsturi. Ar sveicienu Patrik un Arne"*.

Daudzi skatījās standus par biedrībām un skolām, dalījās ar savām atmiņām, interesējās par V. Kraukļa fotogrāfijām, nedzirdīgā

tēlnieka V. Treija darbu, dāvinājumiem u. c.

Iepazinās ar apspriežu materiāliem par Vidzemes kurlmēmo biedrības dibināšanu un Valmieras biedrības dibināšanas maiņu. Aplūkoja vecos oriģinālos Statūtus un protokolus utt.

Pašlaik tiek gatavoti vēstures materiāli, kas saistās ar Nedzirdīgo dienu vēsturi. Tuvo kājā laikā tie būs ievietoti LNS mājaslapas sadaļā "Pasaules Nedzirdīgo diena".

Foajē varēja apskatīt arī dienas centra "Rītausma" un nedzirdīgo mākslinieku kopas "Cerība" darbu izstādes.

"Cerības" izstādē bija iekļauti darbi, kas tapuši šovasar 20. – 22. jūlijā vasaras plenērā Rojā (apakšējā attēlā pa kreisi). Galvenā – jūras tematika. Izstādē piedalījās Viktors Baikovs, Santa, Rūdolfs un Roberts Kesenfeldi, Agnese un Zenta Kišunes, Dāvis Martinsons, Ieva Vilciņa, Emīlija Balode. ▲

Zigmārs Ungurs

Foto: Juris Grundulis un Valdis Krauklis

Rīgas biedrībā atzīmē Senioru dienu

3. oktobrī Rītausmā notika svinīgs Senioru dienas pasākums. Rīgas biedrības priekšsēdētāja Santa Kesenefelde sveica biedrības seniorus, pēc tam uzstājās dienas centra "Rītausma" sieviešu senioru deju kolektīvs.

Ar pateicības vārdiem seniorus uzrunāja LNS prezidente Sandra Gerenovska un viceprezidente Brigita Lazda. Pieminēja arī seniorus, kas aizgājuši aizsaulē.

Pēc senioru sumināšanas notika tikšanās ar Saeimas deputātu kandidātiem Edgaru Tavaru un Edgaru Vorslovu no Zaļo un zemnieku savienības. Kandidātiem tika uzdoti dažādi jautājumi, kas saistīti ar politiku, vecuma un invaliditātes pensijām, nedzirdīgo tiesību aizstāvību un citi.

LNS prezidente Sandra Gerenovska pastāstīja, ka ANO Ģenerālā asambleja 1991. gadā izsludināja 1. oktobri par Starptautisko veco ļaužu dienu, bet Latvijā kā atzīmējamo dienu to iekļāva kalendārā tikai 2009. gadā. ▲

LNS Rēzeknes RB aktivitātes septembrī

LNS Rēzeknes RB biedri aktīvi iesaistās savas biedrības pasākumos. Bet nu pēc kārtas par galvenajiem notikumiem aizvadītajā septembra mēnesī!

13. septembrī notika IK „Visija” vadītājas Ilonas Fominas vadīts pasākums “Radošums ikdienā un svētkos” (1. attēlā), kura laikā tapa interesanti sienas dekori, smeļoties idejas no interneta. Dekori var būt pielietojami telpu interjerā gan svētkos, gan ikdienā.

18. septembrī IK „Saimniecīte” Aleksandrs Ribakovs iedvesmoja biedrus sagatavot un nobaudīt kulinārijas eksperimentu,

cepot siera kotletes. Izrādās, pat ļoti, ļoti garšīgas!

22. septembrī notika tematisks pasākums „LNS Rēzeknes RB Erudīts 2018” (3. attēlā), kurā Rēzeknes RB biedri un klātesošie viesi sacentās erudīcijas spēlē, asinot savu prātu. Piedalījās 3 komandas. Šāds pasākums notika pirmo reizi, jautājumus ar asprātīgiem uzdevumiem palīdzēja sagatavot brīvprātīgā leva Strode.

Dalībnieki atzina, ka bija ļoti interesanti “palauzīt galvu”, meklējot atbildes savu zināšanu krājumā.

Uzvarēja komanda: „Tuvumā, Tālumā” (Ārija Kopeika, Jevgēnijs Kuraševs, Laura Vincinska), savukārt attiecīgi otrā vietā „La Picca” (Aleksandrs Ribakovs, Arnis Stirāns un Ilona Bogdanova), trešā – „Elīna” (Vadims Kuprijanovs, Sergejs Smirnovs un Viktors Rubīns) (2. attēlā).

25. septembrī LNS Rēzeknes RB Atvērto durvju dienā biedrībā ciemojās Rēzeknes Valsts poļu ģimnāzijas skolēni un Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas

studentes. Interesenti iepazīnās ar biedrības darbību un valodu, iesaistījās diskusijās un aktivitātē „Klusais telefons”

Viņi praktizējās zīmju apgūšanā un tās izmēģināja, daktiļēlot savu vārdu. Jāatzīmē, ka Rēzeknes ģimnāzijas skolēni piedalās starptautiskajā zīmju valodas projektā, tāpēc šoreiz viņi gribēja tuvāk izprast, kāda ir zīmju valoda, kā veidojas komunikācija nedzirdīgajiem cilvēkiem.

Paldies visiem interesentiem, pasākumu dalībniekiem un brīvprātīgajiem. Tiksimies nākamajos! ▲

PATEICĪBA

LNS Daugavpils RB biedri izsaka lielu pateicību savas pilsētas domei par piešķirto līdzfinansējumu no budžeta programmas “Sabiedrisko organizāciju atbalsta fonds” transporta pakalpojumiem, lai 16 nedzirdīgie cilvēki varētu piedalīties 2018. gada 29. septembrī LNS Lielkoncertā, kas tika veltīts Latvijas simtgadei.

Elvira Čaika ar biedriem Lielkoncertā pārstāvēja savu Daugavpils pilsētu. Piedalīties tik lielos pasākumos valsts līmenī, kad no visas Latvijas malām sapulcējās nedzirdīgie pašdarbnieki, bija liels gods un prieks. Paldies!

Liepājnieki bauda mākslu, paprikas un dabu

Pirmais pieturas punkts bija "Saldus pārtikas kombināts", kur varēja uzzināt, kā top konfektes "Gotiņa", Trīsi, šerbeti, marmelādes un konfekšu krēmi no dabīgām izejvielām. Ikviens izmēģināja roku konfekšu tīšanas procesā.

Otrais pieturas punkts jau Tērvetē – Tauriņu māja! Dalībnieki uzzināja daudz ko jaunu par tauriņiem. Varēja aptaustīt arī bruņurupuču bruņas.

Nākamais apskates objekts – Tērvetes dabas parks, kura apskate 3 stundu garumā notika par rūķi pārģērbta gida pavadībā. Daži no ekskursantiem uzkāpa Tērvetes skatu tornī!

Izdevās patiešām jauka diena!

25. septembrī – rokdarbu nodarbībā biedri mācījās pareizi tamborēt. Dažām dalībniecēm jau bija pieredze tamborēšanā, bet citas tamborēja pirmo reizi.

27. septembrī konditorejas nodarbībā dalībnieki gatavoja latviešu saldo ēdienu – maizes zupu. Garš bija ceļš līdz rezultātam, un tas atsaucā atmiņā latvisko ēdienu tradīcijas no senču laikiem. ▲

11. septembrī rokdarbu nodarbības ietvaros Liepājas RB biedri apmeklēja pilsētas mākslas salonu „Ludviķis” – bija interesanti uz vietas izpētīt Liepājas mākslinieku darbus – Baltijas meistaru keramiku, rotas, koka traukus u.c.

13. septembrī kulinārijas nodarbībā saņākušie gatavoja pildītās paprikas. Pēc tam cepšana un nogaršošana!

22. septembrī Liepājas RB biedri ar savām automašīnām izbrauca uz Tērveti baudīt rudens krāsas ārpus Liepājas (*attēlā*). Ekskursijā piedalījās 22 dalībnieki.

Kuldīgā vairo biedru zināšanas

runājam zīmēs” (*attēlā*).

Šī pasākuma galvenais mērķis bija pilnveidot biedru zināšanas par nedzirdīgo kultūras vēsturi Latvijā, Kuldīgas biedrības vēsturi, cilvēktiesībām un stiprināt piederības sajūtu savai biedrībai, novadam un valstij.

Pasākumu atraktīvi novadīja vieslektore Inese Immure, parādot prezentāciju un pastāstot par to, kādas sociālās garantijas šobrīd pieejamas cilvēkiem ar invaliditāti.

Pēc lekcijas sekoja Kuldīgas RB 2018. gada brīvprātīgo biedru un sabiedrisko aktīvistu godināšana.

24. septembrī notika projekta aktivitātes Kuldīgas vecpilsētas ekspedīcijas „Objekti, simboli, zīmes” realizācija ar mērķi sekmēt lokālpatriotismu.

Pavisam pasākumā piedalījās 10 komandas, katrā komandā pa 2 dalībniekiem, katrai komandai bija jāatrod un jānofotografējas pie 17 objektiem.

Pirmo vietu ieguva Svetlana Gārne un Janīna Birģele, otrajā vietā Inita Andrejenko un Jānis Jūrvaldis Andrejenko, trešie – Ligita Liepiņa un Jānis Liepiņš. ▲

Kuldīgas RB projekts turpinās – 13. septembrī projekta "Piederam Latvijai" aktivitātes "Informatīvā diena – latviešu zīmju valodā" ietvaros biedri ieradās uz tikšanos Kuldīgas novada Domē.

Tur risinājās saruna par pašvaldības darbu, iedzīvotāju iespējām iesaistīties tajā, vēlēšanās, pieejamiem pakalpojumiem cilvēkiem ar invaliditāti. Dalībnieki saņēma atbildes uz jautājumiem par savas pilsētas un novada attīstību.

15. septembrī Kuldīgas novada Rumbas pagasta „Amatniekos” notika Kuldīgas RB projekta „Piederam Latvijai” pasākums „Mēs

Atskatoties uz septembri DC "Rītausma"

28. septembrī "Rītausmā" tika atklāta dienas centra radošo nodarbību apmeklētāju Imanta Piziča un Silvijas Kļaviņas personālizstāde.

Uz to bija ieradusies arī Imanta Piziča mamma, kura bija ļoti priecīga par dēla gleznām un noteica, ka tagad Imantam jāuzglezno glezna, kuru pēc tam noteikti uzstādīs viņa istabā.

Gleznu izstādē ir daudz, tajās pārsvarā dominē spilgtas krāsas un abu autoru emocijas. Nedzirdīgo dienas lielajā pasākumā LNS prezidente Sandra Gerenovska izteica pateicību abiem gleznu autoriem, pasniedzot pateicības rakstu. Nodarbību vadītāja Edīte Brence aicināja pārējos klientus nebaidīties uzsākt zīmēt, un, kas zina, varbūt tad viņiem kādreiz arī būs sava personālizstāde. ▲

Aktuāla ziņa!

Pateicoties Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta atbalstam, LNS kultūras namā „Rītausma” uzsākta vērienīgās izrādes „Latvija likteņa vējos” sagatavošana. Aicināti piedalīties visi interesenti, kuri vēlas uzdāvināt mūsu Latvijai 100 gadu jubilejas dāvanu – teātra izrādi.

Lielāko izrādes daļu uz saviem pleciem iznesīs „Rītausmas” amatierkolektīvu dalībnieki, taču masu skatos var piedalīties visi – bērni, jaunieši un pieaugušie līdz sirmam vecumam. Vēl varat pievienoties trešdienu un ceturtdienu vakaros no pl. 17.

Tāpat visi aicināti pameklēt kādas vecas lietas un drēbes, kas pieder, piemēram, kara un padomju laikam u.tml. Mums var noderēt viss - Ulmaņa portrets, metāla trauki, karogi, ieroču butaforijas u.tml.

Pirmizrāde notiks 17. novembrī pl. 13 Valsts simtgades svētku pasākumā. ▲

Par nedzirdīgo un vārdzirdīgo izglītību

Iepriekšējā "KS" numurā jau publicēta informācija par Rīgas Internātvidusskolu bērniem ar dzirdes traucējumiem un Valmieras Gaujas Krasta vidusskolu – attīstības centru skolēniem ar dzirdes traucējumiem. Bet tagad sniedzam informāciju par citām izglītības iestādēm, kurās mācās mūsējie.

Pamata un vidējā izglītība

Daugavpils Stropu pamatskolā – attīstības centrā (bijušajā Daugavpils logopēdiskā vidusskola) pašlaik mācās 20 audzēkņi ar dzirdes traucējumiem, divi no tiem iestājās šogad.

Rīgas Raiņa 8. vakara (maiņu) vidusskolā mācās 25 skolēni, no tiem šoruden mācības uzsāka 19.

Profesionālā pamatizglītība

Profesionālās pamatizglītības grupā pašlaik ir 8 audzēkņi: Smiltenes tehnikuma Alsīķu teritoriālajā filiālē – 4 (galdnieks, pavārs,

būvstrādnieks, apavu labotājs), SIVA Jūrmalas profesionālajā vidusskolā mācās 2 (palīgšuvējs un pavārs). Rīgas Valsts tehnikuma enerģētikas un elektronikas specialitātē šogad iestājās viens puisis. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, par 2 audzēkņiem ir mazāk.

Profesionālā vidējā izglītība

Šajā grupā ir 14 audzēkņi ar dzirdes traucējumiem: Malnavas koledžas autotransporta jomā mācās 3 puīši (viens no tiem šogad iestājās), Rīgas Mākslas un mediju tehnikumā mācās 6 audzēkņi (metāla un koka māksla,

tekstilmākslas dizains, mēbeļu galdnieks, multimediju dizains un vizuālās reklāmas dizains) – 2 no tiem uzsāka mācības šogad, Rīgas Valsts tehnikumā – 2 (poligrāfija un automehāniķa) – viens no tiem šogad, Uzņēmējdarbības koledžas grāmatvedības specialitātē turpina mācīties viena meitene. Šogad viens puisis mācības uzsāka Rīgas Tūrisma un radošajās industrijas tehnikumā (interjera noformētājs), bet Valmieras Mākslas vidusskolā foto dizainu apgūst viena meitene.

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, šajā grupā par četriem audzēkņiem palielinājums, turklāt par 3 izglītības iestādēm vairāk.

Augstākā izglītība

Šogad šajā grupā ir 10 studenti ar dzirdes traucējumiem. Latvijas Universitātē turpina studēt 2 meitenes (sporta skolotājs un sākumizglītības skolotājs), SIVA Koledžu gatavojas beigt studente, kas apgūst lietišķo sistēmu administratora programmu, Rīgas Tehniskā universitātē Materiālu tehnoloģijas un dizaina programā studē viena studente. Baltijas

Starptautiskajā akadēmijā datorzināņu apgūst pēdējā kursa studente, Rīgas Stradiņa universitātē viena apgūst fizioterapiju, bet otra – sociālo darbu, Latvijas Sporta akadēmijas sporta zinātni gatavojas beigt viena meitene. Liepājas universitātē pirmsskolas izglītības skolotāja programmu šogad uzsāka viena studente, arī Alberta koledžā viens uzsāka studēt informācijas tehnoloģiju.

Salīdzinot ar iepriekšējo periodu, par trim studentiem skaits samazinājies, tomēr par vienu izglītības iestādi vairāk.

Kopumā šajā jaunajā mācību gadā profesionālo un augstāko izglītību apgūst 32 audzēkņi jeb studenti. Tomēr šis skaits ir saglabājies līdzšinējā apmērā, tomēr apgūstamo profesiju un izglītības iestāžu izvēle kļuvusi plašāka. Informācija iegūta no surdotulka pakalpojumu izglītības programmu apguvei pieteicēju saraksta. Ir zināmi daži audzēkņi, kuri nepieteicās uz minēto pakalpojumu. ▲

Ivars Kalniņš
Publicitātes foto

Vēlreiz par jauno mācību gadu Rīgā un Valmierā

Rīgas internātvidusskolā bērniem ar dzirdes traucējumiem direktore KRISTIĀNA PAUNIŅA:

Skola šajā mācību gadā turpina īstenot 2 profesionālās pamatizglītības programmas: "Mājturība" un "Ēdināšanas pakalpojumi".

Skolā darbu uzsākuši 5 jauni speciālisti, tajā skaitā izglītības psihologs.

Šajā mācību gadā skola turpinās īstenot Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts izglītības satura centra projektu "Kompetenču pieeja izglītības satura apguvē". Skolotāji un tehniskie darbinieki turpinās apgūt latviešu zīmju valodu un iepazīs darba pieredzi Zviedrijas un Vācijas nedzirdīgo skolās.

Skola kļuvusi par partnerskolu ERASMUS+ projektā "Radošuma spēks", kurā 10 skolēniem un 2 skolotājiem būs iespēja apmeklēt Lietuvu un Čehiju, lai kopā ar vienaudžiem papildinātu savas medijpratības spējas. Mediju pratība ir prasme praktiski lietot medijus.

Kā visiem jau zināms, Izglītības likums papildināts ar normu par mācībām zīmju valodā skolās, kuras īsteno speciālās izglītības programmas bērniem ar dzirdes traucējumiem – skola cer ka izmaiņām sekos arī finansējums: pedagogu profesionālajai pilnveidei, mācību līdzekļu sagatavošanai, klašu veidošanai, surdotulku piesaistei utt.

Tā kā izglītības procesā izmantojam gan latviešu valodu, gan latviešu zīmju valodu, tad šobrīd nekas īpaši nemainīsies, jo lasīt un rakstīt mācīsim latviešu valodā, tāpat turpināsim apgūt arī latviešu zīmju valodu. ▲

Skola saņēmusi priecīgu ziņu!

Skolotāju dienā Rīgas Domes apbalvojumu "Zelta pildspalva" saņēmusi Rīgas skolas mājturības un tehnoloģiju skolotāja Raita Stepāne.

No sirds apsveicam un priecājamies par kolēģi, saņemot augsto profesionālo novērtējumu. ▲

Valmieras Gaujas krasta vidusskolas – attīstības centra direktore IVETA KĻAVIŅA:

Ar šo mācību gadu uzsākam īstenot speciālās vispārējās vidējās izglītības profesionāli orientētu izglītības programmu ar padziļinātu mājsaimniecības apguvi.

Jaunums mūsu skolai šajā mācību gadā – no oktobra mēneša 1.–3. klašu skolēni apgūst peldētpamācību Vidzemes Olimpiskā centra jaunajā peldbaseinā.

Rūpējoties par skolas telpu labiekārtošanu un kvalitatīvu izglītību, esam paveikuši daudz labu darbu – izremontējuši atsevišķas klašu telpas, aprikojuši tās ar jaunām mēbelēm, multimediju komplektiem (projektoriem un datu kamerām).

Sakarā ar to, ka papildināts Izglītības likums par apmācībām zīmju valodā: jau pagājušajā mācību gadā skolas darbinieki (pedagoģiskie un tehniskie) regulāri apmeklēja mācības zīmju valodas apguvi. Turpināsim regulāri mācīties arī šajā mācību gadā.

Turklāt no 1. oktobra skolā darbu uzsāks vēl viens surdotulks, kurš piedalīsies gan mācību stundās, gan ārpusstundu pasākumos. ▲

Atskatoties uz pirmsvēlēšanu laiku

EDGARS VORSLOVS: Piedāvājumu piedalīties vēlēšanās no Latvijas Zaļo partijas (LZP) priekšsēdētāja Edgara Tavera saņēmu jau maija mēnesī. Par to informēju LNS prezidenti, kas neiebilda un novēlēja veiksmi. Arī vairāki LNS biedri uzskatīja, ka man būtu jākandidē uz Saeimu. Pieņēmu piedāvājumu startēt no ZZS Rīgas saraksta, kurā ietilpa Rīga un ārvalstis, kur dzīvo daudz nedzirdīgo kopienas locekļi.

Jau no jūnija sākās mans priekšvēlēšanu laiks, kad sāka uzskaitīt visus izdevumus vēlēšanu procesā. Tas man bija milzīgas pieredzes laiks – tikai tagad, atskatoties uz procesu, saprotu, cik vērtīgs tas bijis. Īsumā iepazīstināšu ar procesu, kā tas notika ZZS Rīgas sarakstā.

Vispirms bija sapulces, kuras vadīja saraksta pirmās personas, – ar situācijas analīzi, diskusijas par vēlēšanu uzrunāšanas veidiem un daudz citu nianšu. Es jau vienā no pirmajām sapulcēm pateicu, ka ka visai video informācijai jābūt ar titriem. Ja to nebūs, tad atzīmes ne “like”, ne “share” (patīk un dalīties) sociālajos tīklos no manas puses nebūs. Lielākā daļa to ņēma vērā, daži gan ne. Vēlāk jau sapratu, ka sarakstā bija dažādi cilvēki – katrs ar savu motivāciju iekļūt parlamentā un savu kampaņu uz konkrētu auditoriju.

Bija jāpieturas pie politiskā spēka programmas, bet katrs kandidāts varēja izvirzīt savas prioritātes, ja tās nav pretrunā ar programmu. Tas grūtības nesagādāja, jo man prioritātes bija skaidras – ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām noteikto mērķu sasniegšana un zīmju valodas popularizēšana.

Tika noteikti katra kandidāta personīgie vēlēšanu tēriņi griesti, lai nepārsniegtu kopējos ar likumu noteiktos izdevumus, parakstīju līgumu par atbildību šo tēriņu neievērošanas gadījumā. Es sākotnēji nedomāju tērēt personīgos līdzekļus, jo izdevumi man “nebija pa kabatai”. Tad sekoja LZP piedāvājums segt daļu izdevumu, tā nu es to izmantoju, lai nodrukātu manus personīgos bukletus.

Manas atziņas. Pieļāvu dažas kļūdas, bet ir teiciens “neklūdās tas, kas neko nedara”. Labāku rezultātu sasniegšanai ir jāveido savs vēlēšanu birojs ar pasākumiem, kas padara sabiedrībā atpazīstamāku. Protams, nepieciešams arī finansējums no politiskā spēka vai ar kandidātu nesaisītās personas.

Man kā nedzirdīgajam visgrūtāk klājās “seja pret seju” akcijās, kad nācās uzrunāt vēlētajus publiskās vietās un atbildēt uz viņu jautājumiem – tur bija nepieciešami zīmju valodas

tulki, kuri ne vienmēr vajadzīgajā laikā bija pieejami.

Kandidēšana sniedza iespēju būt atpazīstamākam ārpus savas kopienas, gūt atbalstu mūsu politiskajiem centieniem un parādīt, ka arī nedzirdīgas personas var iesaistīties valsts politikas veidošanā, uzņemties iniciatīvu, nevis tikai gaidīt uz citu palīdzību.

Kā vērtēju rezultātus?

Piedaloties Saeimas vēlēšanās izvirzīju divus mērķus – iekļūt Saeimā un popularizēt zīmju valodu. Savus rezultātus vērtēju kā labus, jo Rīgas apgabala sarakstā ieguva 6. vietu, to skaitā ārvalstīs 2. vietu. Vairāk balsu par mani ieguva sabiedrībā atpazīstamas personas, bet es sarakstā saņēmu vismazāk mīnusu.

Arī zīmju valodas popularizēšana izdevās, jo LZP man sniedza finansiālu atbalstu un pašam savu bukletu iespiešanā nācās ieguldīt tikai dažus simtus. Savos bukletos uzsvēru, ka zīmju valoda bagātina Latvijas kultūru, ka Valsts valodas likums nosaka – varam sazināties ne tikai runājot un rakstot, bet arī zīmju valodā. Aicināju apgūt latviešu zīmju valodas alfabētu.

Man ir gandarījums par sasniegto. Kā pozitīvu rezultātu vērtēju to, ka izdevās saliedēt daļu mūsu kopienas kopīga mērķa sasniegšanai – zīmju valodai un nedzirdīgo interešu pārstāvēšanai Saeimā. Es ticu: ja ne man, tad kādam citam kopienas loceklim nākamajās vai aiznākamajās vēlēšanās izdosies iekļūt Saeimā.

Pēcvārds. Pēc vēlēšanu beigām, es gan sociālajos tīklos, gan personīgi tiekoties saņēmu dažādus komentārus un ieteikumus – piemēram, “viens pats nedzirdīgais neko nespēs izdarīt Saeimā”, “vajadzēja startēt no citas partijas un būtu vairāk plusiņu” un citus.

Uz šiem komentāriem varu atbildēt: pirmkārt, mēs esam daļa no Pasaules un Eiropas nedzirdīgo kopienas, un Pasaules Nedzirdīgo federācijas un Eiropas Nedzirdīgo savienības politiskā nostāja ir, ka pēc iespējas vairāk kopienas locekļiem ir jāiekļūst parlamentos, tikai tad mēs varēsim panākt lielāku savu interešu ievērošanu.

Otrkārt, man šoreiz cits politisks spēks nepiedāvāja kandidēt. Ja piedāvātu, es vispirms izlasītu šī politiskā spēka statūtus un programmu un, ja tie nebūtu pretrunā ar manām personīgajām vērtībām, tad varbūt arī pieņemtu piedāvājumu. Nav manā dabā mainīt partijas “kā cimodus”, lai tik Saeimā tiktu, tad, kā vienā komentārā rakstīja – “Saeimā noēdīs”, jo nāksies strādāt, konfliktējot ar savu sirdsapziņu. ▲

Kāpēc izvēlējos tieši to?

Mūsu biedru apsvērumi pirms balsošanas bijuši dažādi. KS interesējās, vai viņiem bijusi pietiekama saņemtā informācija, lai izdarītu savu izvēli.

Līga Bauere: *Ko lai saku, domāju, ka informācijas pietiekami daudz, labi tulki, skatos TV, bet kārtīgi nesekoju. Jo uzskatu, ka tik un tā veidosies jauna valdība. Kāpēc balsoju tieši par to partiju? Ceru, ka partijas strādās tautas labā labā.*

Elfa Zariņa: *Informācija bija – nu, kā ir, tā ir. Vairāk to ieguva, rakņājoties internetā. Balsoju par konkrēto cilvēku tāpēc, ka caur viņu Saeima vai cita sabiedrības daļa varbūt sadzirdēs mūs un izprātīs mūsu minoritātes kultūru. No mūsu vidus nācis, viņš ir zinošs dažādos valsts, sociālajos, cilvēktiesību un invaliditātes jautājumos. Par citu “klaunu” nebalsotu!*

Krista Kristīne Magone: *Man bija skaidrs bez lielas prātošanas, ka jābalso par mūsējo, par nedzirdīgu kandidātu vēlēšanu sarakstos. Kas tad cits Saeimā vēl labāk zinātu mūsu vajadzības ja ne Edgars Vorslovs ar lielo pieredzi LNS vadošā darbā dažādos amatos!*

Anna Moiseja: *Pirms vēlēšanām par informācijas trūkumu nevar sūdzēties. To ieguva dažādos preses izdevumos, pētīju informatīvo reklāmu lapas, Delfi ziņas, tikāmies ar partiju pārstāvjiem Rītausmā. Ko tad vēl? Pilnīgi pietiekoši!*

Pieturējos pie pārbaudītām vērtībām un balsoju par tiem, kuriem, kā man likās, vispirms svarīga valsts drošība, pastāvēšana, izaugsme un valsts valoda.

Latvijas simtgades svinības LTV

LATVIJAS TELEVĪZIJA

Tuvojoties mūsu valsts 100.dzimšanas dienai, Latvijas Televīzija sagatavos jaunus raidījumus un filmas ar subtitriem, kā arī plašu programmu 18. novembrī piedāvās ar surdotulkojumu.

3. novembrī LTV 1 ēterā pl. 13 : 10 varēs noskatīties pirmo raidījumu no cikla “Vēstures skolotājs” ar subtitriem. Tas ir izglītojošs raidījums vidusskolēniem. Ciklā būs 8 raidījumi, tie atainos dažādus mūsu valsts vēstures posmus. “Vēstures skolotāju” ar subtitriem varēs vērot raidījuma atkārtojumos sestdienās ap pl. 13 : 00.

Ar subtitriem LTV sagatavos vairākas jaunās filmas no Latvijas simtgadei veltītā filmu klāsta. **11. novembrī pl. 22 LTV 1** ar subtitriem pārraidīs populārziņnātnisku dokumentālo filmu “Baltu ciltis” – stāstu par 13.gs. baltiem – kuršiem, zemgaļiem, latgaļiem, sēļiem, prūšiem, augštāišiem un žemaišiem, kā arī Baltijas somiem – lībiešiem un Sāmsalas igauņiem.

17. novembrī pl. 22 LTV 1 ar subtitriem varēs noskatīties asa sižeta filmu – vēsturisku fikciju “Nameja gredzens” par Zemgales ķēniņu Nameju un viņa vadītajām zemgaļu brīvības cīņām pret krustnešiem.

8.decembrī pl. 21 : 25 LTV 1 ar subtitriem redzēsīm dokumentālo spēlfilmu “Mērijas ceļojums” – neparastu stāstu par jaunu sievieti Mēriju Grīnbergu, kura 2.Pasaules kara laikā izglāba lielu daļu Latvijas muzeju kolekciju.

No 13. novembra otrdienu vakaros pl. 22 : 15 LTV 1 demonstrēs jaunāko dokumentālo filmu ciklu “Latvijas kods”. Tās ir īsfilmas par Latvijas ļaudīm, notikumiem, procesiem šodien. Kopā šai ciklā ar subtitriem tiks sagatavotas un pārraidītas sešas filmas.

Svētku diena – 18. novembris

Latvijas Republikas Proklamēšanas dienā – 18. novembrī LTV ar surdotulkojumu sagatavos daudzus svētku pasākumus ieviešanai LTV interneta platformā www.lsm.lv sadaļā “Nedzirdīgajiem”: **pl. 9** ekumēniskais dievkalpojums no Doma baznīcas; **pl. 11** - Saeimas svinīgā sēde; **pl. 12** – valsts augstāko apbalvojumu pasniegšanas ceremonija Rīgas pilī; **pl. 14** Nacionālo bruņoto spēku parāde no 11. novembra krastmalas; **pl. 18 : 30** svētku pasākums pie Brīvības pieminekļa un Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa svētku uzruna (*Valsts prezidenta uzrunu pārraidīs ar subtitriem*).

Visas dienas garumā pie Brīvības pieminekļa strādās īpašā Latvijas Televīzijas svētku studija. Arī pieslēgumi šai studijai tiks pārraidīti ar surdotulkojumu www.lsm.lv. ▲

**Sarmīte Plūme, LTV Dokumentālo raidījumu daļa
redaktore**

VZ apskats

VZ Nr. 42 – Kur glabāt naudu? Nelielu skaidras naudas summu vienmēr vajag turēt mājās – ja nu pazūd vai sabojājas maksājumu karte, tad šī nauda vienmēr būs pieejama. Lielākas skaidras naudas summas glabāšana mājās tomēr ir riskanta – naudu var atrast zagļi, tā var tikt glabāta nepiemērotos apstākļos un sabojāties.

VZ Nr. 43 – Agrāk samazināto patentmaksu varēja maksāt tikai pensijas vecuma iedzīvotāji, bet, sākot ar 2018. gada 1. janvāri, samazināto patentmaksu 9 eiro pusgadā vai 17 eiro gadā var maksāt arī personas, kurām piešķirta 1. vai 2. grupas invaliditāte. Tagad patentmaksu Rīgā ir 100 eiro mēnesī, ārpus Rīgas – 50 eiro.

VZ Nr. 44 – Diemžēl ir daudzi gadījumi, kad mūsu biedri noticējuši krāpniekiem no ārzemēm un tikuši piemānīti. Sevišķi naivas ir sievietes, kuras ļoti viegli notic krāpnieku aicinājumiem sūtīt naudu. Kā tas notiek?

VZ Nr. 49 – Vai jūs uzmanāt savu asinsspiedienu? Augsts asinsspiediens ir viens no lielākajiem sirds un asinsvadu slimību draudiem un nāves cēloņiem. Katru gadu pasaulē paaugstināta asinsspiediena dēļ mirst 9,4 miljoni cilvēku. Latvijā paaugstināts asinsspiediens ir 52,8 procentiem vīriešu un 41,8 procentiem sievietes.

VZ Nr. 50 – Kādi nodokļi jāmaksā tiem, kuri gūst ienākumus no dzīvokļu izīrēšanas? Kā Valsts ieņēmumu dienests šos cilvēkus atrod?

VZ Nr. 52 – Daudzi mūsu biedri grib pirkt sev jaunu mobilo telefonu. Bet viņiem grūti izvēlēties, jo piedāvājumu ir ļoti daudz un dažādi. Kā izvēlēties tādu, kas visvairāk atbilst katra vajadzībām?

VZ Nr. 53 – Vai seniori var apdrošināt veselību bez vecuma ierobežojuma? Izrādās, nav tik vienkārši!

VZ Nr. 57 – Mēs visi iepērkamies dažādos veikalos, arī lielveikalos un pievēršam uzmanību arī akcijām, jo tas nozīmē, ka kādai precei ir zemāka cena. Bet vai tiešām vienmēr tā ir?

VZ Nr. 59 – Darbā mēs pavadām apmēram trešo daļu dzīves. Diemžēl lielā daļā dažādu darbu var iegūt kādu arodslimību. Ar arodslimību cilvēks saslimst nelabvēlīgu darba apstākļu dēļ. Kādi tie ir?

VZ Nr. 60 – Produktu sasaldēšana – vislabākais veids, kā tos uzglabāt ilgāku laiku. Mēs izmantojam saldētus produktus visu gadu – ziemā un vasa-

rā. Taču bieži atkausētie produkti izrādās negaršīgi. Kāpēc?

VZ Nr. 62 – Dzīvē ir brīži, kad nokļūstam apsūdzētā vai cietušā lomā un tad sākam domāt par advokāta palīdzību, lai atrisinātu situāciju. Vislabāk izvēlēties advokātu, kurš specializējies tieši jums vajadzīgajā jomā. Izvēle ir liela!

VZ Nr. 63 – Sākot no 2018. gada, bankām jāsniedz informācija Valsts ieņēmumu dienestam par klientiem, kuru kontu iepriekšējā gada ienākumu summa ir 15 000 eiro vai vairāk.

VZ Nr. 66 – Kas ir emocionālā vardarbība, un ar ko tā atšķiras no fiziskās vardarbības?

VZ Nr. 71 – Kas ir administratīvie pārkāpumi? Tie ir, piemēram, darba tiesisko attiecību pārkāpumi, nelikumīgas darbības ar narkotiskajām vielām, satiksmes noteikumu neievērošana, vides aizsardzības noteikumu, ugunsdrošības, maksājerēšanas un zvejas noteikumu, būvniecības un citu noteikumu pārkāpšana, necieņa pret valsts simboliem, nepilngadīgā iesaistīšana ubagošanā un daudzi citi.

VZ Nr. 75 – Ja pāris nav precējies, bet dzīvo kopā, tad ir 3 gadījumi, kad var rasties problēmas. Pirmais – kas notiks, ja viens no pāra nonāks slimnīcā un pats nespēs lemt ne par savu veselību, ne ko citu, bet otram nebūs tiesību lemt viņa vietā? Otra situācija: ja pāris nolemj vairs kopā nedzīvot, bet visi kopīgi pirktie īpašumi ir reģistrēti kā īpašumi vienam no pāra, tad otrs var palikt tukšā.

Trešā situācija: ja viens no abiem nomirst, tad otram nav nekādu mantošanas tiesību. Padomājiet!

VZ Nr. 76 – Dzīvojamās mājas pārvaldītājam ir pienākums nodrošināt pastāvīgu karstā ūdens temperatūru ne zemāku par +55 C. Šādas izmaiņas noteiktas, lai samazinātu iespēju dzīvojamo māju iedzīvotājiem inficēties ar legionelozi jeb legionāru slimību. VZ

Nr. 77 – Ja holesterīna par daudz un cilvēkam ir arī citi riska faktori (smēķēšana, vecums, cukura diabēts, paaugstināts asinsspiediens, liekais svars, mazkustīgs dzīvesveids), tad holesterīns sāk izgulsnēties sirds, smadzeņu un citos asinsvados – attīstās slimība, ko sauc par aterosklerozi, un pēkšņi var būt infarkts vai insults. ▲

**VZ skatiet: rc.lsm.lv un www.lsm.lv -
Videoziņas.**

Piemīņas vārdi

Mūžībā aizgājusi LNS Rīgas biedrības ilggadīgā biedre **MAGDALENA PAULĒNA** (1941. 23. 10. – 2018. 27. 09.)

Magdalena dzimusi un aizvadījusi bērnību Latgalē, skolojusies Rīgā un Latvijas Nedzirdīgo biedrībā stājusies darbā 1976. gadā, veicot LNB Centrālās valdes sekretāres pienākumus līdz pat aiziešanai pensijā (2007), paliekot Rīgas RB biedre LNS valdes grupas sastāvā.

Darba biedri viņu mīļi sauca par Lienīti un patūrēs atmiņā kā rūpīgu, precīzu savu pienākumu veicēju, laipnu un atsaucīgu pret jebkuru LNS apmeklētāju.

Paldies viņai par mūža darba ieguldījumu LNS vairāk nekā 40 gadu garumā. Lai mierīga dusa dzimtenes smiltājā!

LNS valde izsaka visdziļāko līdzjūtību bij. LNS ilggadīgajam atbildīgajam darbiniekam Laimonim Paulēnam par skumjo zaudējumu, aizvadot aizsaulē dzīvesbiedri Magdalēnu.

Mīļi sveicam!

Skaistā, zeltainā rudens noskaņās jūs patlaban gaidāt savu jubileju. Lai turas veselība, lai možs gars un dzīvesprieks jums gan ikdienā, gan svētkos!

*Tik nepiepildi sirdi
ar acumirkļa bēdām –
No mūžības uz mūžību
Rīt laiks pa saules pēdām.*

**Novembrī dzimušie
LNS biedri**

Rīgas biedrībā

23.11 VELTA RENCE
23.11 IRAĪDA IVANOVA
19.11 ARMANDA ZĪBARTE
11.11 RITA SALINIECE
4.11 ILZE LUBŪZE

Smiltenes biedrībā

29.11 ANDREJS ČIRULIS
12.11 SANTA KUŠĶE

Daugavpils biedrībā

17.11 IRĒNA RUTKOVSKA
11.11 EDĪTE MISJUNIENE
19.11 TATJANA ALEKSEJEVA

Liepājas biedrībā

14.11 ĒRIKS VĀCIS

Pasākumi biedrībās novembrī

RĪGĀ

07.11., 21.11., 28.11 pl. 16,30 Laikrakstu un žurnālu apskats
14.11 pl. 16,30 Tematiskais pasākums "Latvijas dzimšanas diena"
25.11 pl. 12 Pieminam LNS un Rīgas RB Goda biedrus Mirušo piemiņas dienā – Svečīšu vakars Rīgas Brāļu kapos.

PLĀVIŅĀS

17.11 pl. 12 Biedru saiets "Latvijai -100"

DAUGAVPILĪ

6., 13., 30. 11 pl. 13 Laikrakstu apskats
8.11 pl. 13 Informācija par nedzirdīgo dzīvi
17.11 pl. 12 Pasākums "Latvijai -100"
20.11 pl. 13 IK "Nezinīši"

KULDĪGĀ

5., 29.11 pl. 14 Informatīvā diena
6., 13., 20., 27.11 pl. 15 Nodarbības Kuldīgas novada sporta skolas baseinā
9.11 pl. 11 Mārtiņdienu – mīklas, ticējumi par laiku, paražas
14.11 pl. 12 Sieviešu klubīnš
18.11 pl. 15 LR proklamēšanas diena
24.11 pl. 12 XII Kurzemes prāta spēļu konkurss
26.11 pl. 14 Lekcija. Psiholoģe Sandra Freimane

LIEPĀJĀ

6., 13., 20., 27.11 pl. 12 Laikrakstu un žurnālu apskats
6., 20., 11 pl. 14 Rokdarbu nodarbība
8.11 pl. 11 Kulinārijas nodarbība
8., 15., 22., 29.11 pl. 18 Deju nodarbība
10.11 pl. 13 „Latvijai – 100” un „Zelta briedums”
15.11 pl. 11 Konditorijas nodarbība
27.11 pl. 13 Jaunumi LNS mājaslapā un Kopsolī

ALŪKSNĒ

2.11 pl. 12 Informācijas diena
6.11 pl. 12 Laikrakstu apskats
11.11 pl. 12 Tematiskais pasākums "Sasildīsim Lāčplēša dienu"
20.11 pl. 12 LR proklamēšanas diena – Latvijai 100
22.11 pl. 12 IK "Soļos marš" – galda spēles
27.11 pl. 12 Nedzirdīgo ziņas

SMILTENĒ

8.11 pl. 12 Pārrunas
11.11 pl. 12 Tematiskais pasākums "Lāčplēša diena"
16.11 pl. 12 LR proklamēšanas diena – Latvijai 100

JAUNPIEBALGĀ

10.11 pl. 12 Svinam Mārtiņdienu!

VALMIERĀ

1.11 pl. 14 Laikrakstu apskats
6., 13., 20., 27.11 pl. 15,30 Dejas un kustības
8.11 pl. 14 Radošas nodarbības "Mārtiņam gaili kāvu"
15.11 pl. 14 Lekcija "Viss par tējām"
17.11 pl. 14 Atpūtas pasākums "Latvijai 100"
22.11 pl. 14 Informācija par nedzirdīgo dzīvi
29.11 pl. 14 Derīgi padomi

VENTSPILĪ

1., 15., 11 pl. 11 Laikrakstu un žurnālu apskats
7.11 pl. 18 Pārrunas par nedzirdīgo dzīvi
8.11 pl. 11 IK "Rokdarbi"
10.11 pl. 13 Latvijai 100
14.11 pl. 18 Pasākums "18. novembris"
21.11 pl. 18 Jaunumi
22.11 pl. 10 IK "Kulinārija"
28.11 pl. 18 IK "Sports"
29.11 pl. 11 Jaunumi pasaulē

**LNS muzejs aicina
apmeklēt Latvijas
Nacionālā vēstures
muzeja izstādi**

**"Latvijas
gadsimts"**

2. novembrī pl. 14

**Brīvības bulvārī 32,
Rīgā**

**Pieteikšanās pie
Līgas Pauniņas līdz
2018. gada 1. novem-
brim KC "Rītausma"
LNS muzejā, 2. stāvā.**

**Būs nodrošināts
zīmju valodas tulks.
Ieeja bez maksas.**

LNS biedru ievēribai: Sākusies "Kopsolī" pasūtīšana 2019. gadam

Arī turpmāk "Kopsolī" varēs bez maksas saņemt e-pastā.

Tie, kuri vēlas saņemt "Kopsolī" iespējām variantā, tāpat kā līdz šim to varēs abonēt Latvijas Pastā (14,89 eiro/gadā) un saņemt mājās vai pasūtīt saņemšanai uz vietas Informācijas nodaļā, Rehabilitācijas centrā vai Rītausmā (13,44 eiro/gadā).

**Nākamais
numurs
16. 11**

Daudz jautājumu, daudz atbilžu cik pareizu? Pārbaudiet paši sevi un cits citu!

Pirmā kārtā: Vienkārši jautājumi

1. Kāda dzīvnieka vārdā nosaukta Kanāriju salas?

- a. Papagaiļa
- b. Kanārijputniņa
- c. Suņa
- d. Aitas

2. Cik gadus ilga Simtgadu karš, kura laikā cīņā par varu Francijā iesaistījās puse Eiropas?

- a. 87
- b. 100
- c. 116
- d. 133

3. Kas bija autoražotāja "Ford" dibinātājs?

- a. Henrijs Fords
- b. Volters Kraislērs
- c. Kārlis Frīdrihs Bencs
- d. Augusts Horhs

4. Kur ražo Limbažu pienu?

- a. Limbažos
- b. Valmierā
- c. Straupē
- d. Rīgā

5. Kādā krāsā ir lidmašīnu "melnā kaste" - lidojuma datu reģistrators, ko izmanto, lai noskaidrotu negadījumu cēloni?

- a. Oranžā
- b. Zilā
- c. Melnā
- d. Baltā

6. Kurā mēnesī Krievijā tiek atzīmēta Oktobra revolūcija?

- a. Februārī
- b. Septembrī
- c. Oktobrī
- d. Novembrī

7. Kurā valstī izveidota Latvijas brūnās govys šķirne?

- a. Dānijā
- b. Latvijā
- c. Igaunijā
- d. Krievijā

8. No kā ražo krabju nūjiņas?

- a. no baltajām zivīm
- b. no jūras augiem
- c. no krabjiem
- d. no tunča

Otrā kārtā: Latvijas pilsētas. Kārta ar secinājumu!

Izdomājiet, kas vieno visas pareizās atbildes

1. Šajā pilsētā dzimis soļotājs un Olimpiskās sudraba medaļas ieguvējs Jānis Daliņš. Viņa vārdā nosaukts arī pilsētas stadions.

- a. Ogre
- b. Rīga
- c. Jēkabpils
- d. Valmiera

2. Pilsētu agrāk sauca par "pilsētu, kur zivis ķer gaisā".

- a. Ķegums
- b. Kuldīga
- c. Jelgava
- d. Mazsalaca

3. Viens no krāšņākajiem namiem pilsētā ir 20. gs. sākumā celtā Austrumāzijas kuģniecības ēka. 1906. gadā no pilsētas nodibināja tiešo tvaikoņu satiksmi uz Ņujorku. 1913. gadā tieši no šejienes Eiropu pameta gleznotājs Marks Rotko.

- a. Daugavpils
- b. Ventspils
- c. Liepāja
- d. Rīga

4. Šajā pilsētā reizi piecos gados notiek lielākais Latvijas kultūras pasākums. Tikai vienreiz tas noticis cituviet, Jelgavā. Šogad pasākums notika 26. reizi.

- a. Liepāja
- b. Valmiera
- c. Rīga
- d. Rēzekne

5. 2013. gadā šajā pilsētā atklāja "Goru", pirmo reģionālo koncertzāli, kas uzcelta Latvijā pēc neatkarības atjaunošanas.

- a. Rēzekne
- b. Cēsis
- c. Liepāja
- d. Tukums

6. Abula upes krastos esošā pilsēta no 1950. līdz 1959. gadam bija rajona centrs.

- a. Vīļāni
- b. Staicele
- c. Kandava
- d. Smiltene

7. Pilsētā kopumā ir trīs tramvaju maršruti. Tieši pašlaik norisinās darbi pie vienas maršruta pagarināšanas.

- a. Liepāja
- b. Rīga
- c. Daugavpils
- d. Jūrmala

8. Pilsētas sauklis ir "Pilsēta ar rītdienu".

- a. Salacgrīva
- b. Ventspils
- c. Salaspils
- d. Lielvārde

SECINĀJUMS: ZEM ATBILDĒM ierakstiet, kas kopīgs visām šīm Latvijas pilsētām

Trešā kārtā: Aktualitātes. Kas notiek Latvijā un pasaulē?

1. Par godu Starptautiskajai zīmju valodu dienai un pāvesta Franciska vizītei Latvijā LNS sagatavoja video, kur vairāki mācītāji zīmju valodā skaita Tēvreizi. Cik kristīgās konfesijas viņi pārstāvēja?

- a. 4
- b. 7
- c. 9
- d. 10

2. Kuras valsts teritorijā tas norisinājās Pasaules kausa basketbolā sievietēm finālturnīrs?

- a. ASV
- b. Turcijas
- c. Spānijas
- d. Austrālijas

3. Ir plāns ieviest maksu par iebraukšanu Rīgas centrā ar automašīnu. Cik liela maksa paredzēta?

- a. 1 eiro
- b. 2 eiro
- c. 5 eiro
- d. 8,5 eiro

4. Kā sauc skolu, kur šajā mācību gadā Valmierā mācās vārdzirdīgie bērni?

- a. Valmieras Gaujas krasta vidusskola – attīstības centrs
- b. Pārgaujas ģimnāzija
- c. Valmieras vārdzirdīgo bērnu internātvidusskola - attīstības centrs
- d. Valmieras Vīlpa Švēdes internātvidusskola - attīstības centrs

5. Cik partiju saraksti piedalījās 13. Saeimas vēlēšanās?

- a. 8
- b. 11
- c. 16
- d. 19

6. Kādu īpašu objektu iecerēts veidot Zaļusalas TV torņa pārbūves piekājē (zem torņa)?

- a. tirdzniecības centru, būvētu no koka
- b. lielāko strūklaku Latvijā
- c. parku Latvijas kontūras formā
- d. motokrosa trasi

7. 73. reizi Ņujorkā (ASV) notika kādas lielas starptautiskas organizācijas Ģenerālās asamblejas ikgadējā tikšanās. Kas ir šī starptautiskā organizācija?

- a. Pasaules nedzirdīgo federācija (WFD)
- b. Pasaules Tirdzniecības organizācija (PTO)
- c. Greenpeace
- d. Apvienoto Nāciju organizācija (ANO)

8. Pastāv iespēja, ka 2026. gadā Ziemas olimpiskajās spēlēs bobsleja, kamaniņu un skeletoņa sacensības notiks Siguldā. Kuras kandidātpilsētas uzvaras gadījumā tas notiktu?

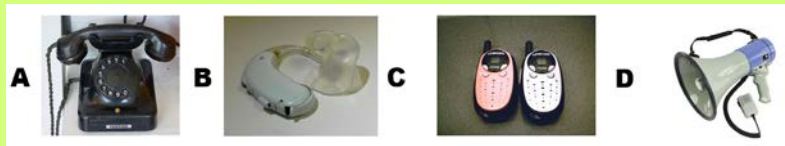
- a. Grācas
- b. Stokholmas
- c. Maskavas
- d. Milānas

Ceturrtā kārtā: Vizuālā kārtā. Visas atbildes attēlos.

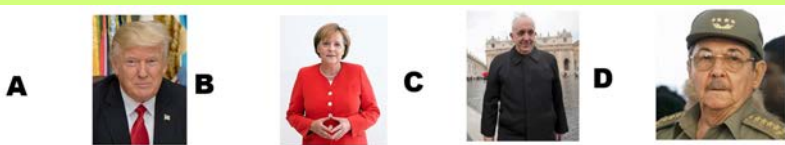
1. Kura valsts pirmā atzina Latvijas neatkarību pēc neatkarības atjaunošanas 1991. gadā?

2. Cenšoties pilnveidot aparatūru nedzirdīgo apmācīšanai, izgudrotājs Aleksandrs Greiems Bells radīja šo ierīci.

3. Šis valsts vadītājs š.g. 24. septembrī viesojās Latvijā.

4. Garākā upe Latvijas teritorijā (456 km).

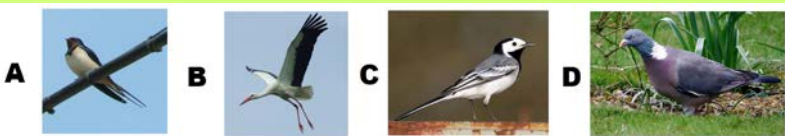
5. Šī valsts ieguva visvairāk medaļu 2018. gada ziemas olimpiskajās spēlēs.

6. Šajā pilsētā atrodas gan Eiropas Savienības, gan NATO galvenā mītne.

7. Latvijas nacionālais putns

8. Pašlaik valdošā Latvijas partija, kuru pārstāv arī premjerministrs.

5. Kārta. Pilsoniskās sabiedrība. Kārta, kurai jūs varējat gatavoties.

1. Kurā no šīm valstīm visvairāk (%) iedzīvotāju ir kādā Nevalstiskajā organizācijā (NVO)?

- A. Latvijā
- B. Slovēnijā
- C. Spānijā
- D. Zviedrijā

2. Kā sauc portālu, caur kuru Latvijas iedzīvotāji var ierosināt un vēkt parakstus likumdošanas iniciatīvu iesniegšanai Saeimā vai pašvaldībās?

- A. facebook.com
- B. latvija.lv
- C. manabalss.lv
- D. vestnesis.lv

3. Kādā, veidā LNS kā NVO ir pilsoniski aktīva?

- A. Līdzdarbojoties likumdošanas izstrādē, ieviešanā un uzraudzībā
- B. Veicot brīvprātīgo darbu
- C. Veicot starptautisko sadarbību
- D. Visi iepriekšminētie varianti ir pareizi

4. Kurā likumā nosauktas Latvijas iedzīvotāju pamattiesības?

- A. ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām
- B. Latvijas Satversmē
- C. Civillikumā
- D. Eiropas sociālajā hārtā

5. Kā sauc dokumentu, kurā noteiktas LNS biedru tiesības un pienākumi?

- A. LNS Statūti
- B. LNS dibināšanas līgums
- C. Latvijas krimināllikums
- D. Tās nekur nekur nav noteiktas

6. Kura no šīm rīcībām uzskatāma par radikālu?

- A. Runāšana tikai latviešu valodā
- B. Sarkanās armijas karavīru vai leģionāru godināšana
- C. Naida kurināšana un aicināšana uz nemierniem internetā
- D. Nepatika pret cittautiešiem

7. Viens no diskriminācijas veidiem ir ksenofobija. Pret ko tā vērstā?

- A. Pret invalīdiem
- B. Pret ārzemniekiem, svešiniekiem
- C. Pret ebrejiem
- D. Pret sievietēm

8. Kā sauc Latvijas organizāciju, kura apvieno un pārstāv visas valsts invalīdu organizācijas, to skaitā, LNS?

- A. Sustento
- B. Apeirons
- C. Nāc līdzās!